

Kvalitetsvurdering af Nordjyllands Kystmuseum 2020

Indholdsholdsfortegnelse

Slots- og Kulturstyrelsens samlede vurdering	3
Kvalitetsvurdering af Nordjyllands Kystmuseum i 2011.....	3
Fakta om Nordjyllands Kystmuseum	5
Kvalitetsvurderingens fokusområder.....	6
Arbejdsgrundlag, Organisation og Ledelse	6
a. Arbejdsgrundlag	6
b. Organisation	6
c. Ledelse	7
Ressourcegrundlag.....	8
a. Økonomi	8
b. Medarbejdere	9
c. Bygninger.....	9
Forskning	10
Formidling	12
a. Formidling	12
b. Undervisning	13
c. Museets brugere	13
Samlingsvaretagelse.....	15
a. Indsamling.....	15
b. Registrering & Indberetning	15
c. Bevaring	16
Museumslovens kapitel 8	18
Baggrund.....	20
1. Kvalitetsvurderingsforløbet på Nordjyllands Kystmuseum	20
2. Om Slots- og Kulturstyrelsens kvalitetsvurderinger	21

Slots- og Kulturstyrelsens samlede vurdering

Det er Slots- og Kulturstyrelsens samlede vurdering, at Nordjyllands Kystmuseums opgavevaretagelse er tilfredsstillende.

Museet har fulgt tilfredsstillende op på en række forhold, der blev påpeget ved kvalitetsvurderingen i 2011. Der er dog fortsat forhold, museet arbejder med, som kræver prioriteringer i museets fortsatte udvikling.

- Museet har udarbejdet et nyt ambitiøst strategisk grundlag for hele virksomheden. Strategien er endnu ikke implementeret, og der forestår en række beslutninger og prioriteringer ift., hvordan den faglige profil på de enkelte afdelinger skal indgå i den fremadrettede udvikling af museet. Herunder en konkretisering af mål for den faglige opgavevaretagelse og udarbejdelse af strategier for forskning, formidling og samlingsvaretagelse skaleret og prioriteret efter museets ressourcegrundlag.
- Museet er i gang med at udvikle en ny organisation, der i højere grad går på tværs af afdelinger og konsoliderer den fusionsproces, der blev indledt i 2009.

Kvalitetsvurdering af Nordjyllands Kystmuseum i 2011

Nordjyllands Kystmuseum blev kvalitetsvurderet af Kulturstyrelsen i 2011. Styrelsen konstaterede bl.a. følgende:

- Museets samlede opgavevaretagelse blev vurderet til at være tilfredsstillende, men der blev identificeret en række udfordringer, der særligt knyttede sig til det fusionerede museums arbejdsgrundlag, organisation og ledelse.
- Museets fusion fra 2009 var ikke slået igennem i praksis, og der var ikke taget aktivt stilling til, hvad der skulle ske med de emner og dele af samlingen, som faldt uden for museets vision og ansvarsområde.
- Museets organisation var i praksis med enkelte undtagelser bygget op om tre afdelinger med hver sin museumsfaglige bemanding, mens den daglige ledelse hvilede på en person.
- De tre afdelingers udstillinger og aktiviteter afspejlede i vid udstrækning de respektive museers tidligere ansvarsområder frem for den nye fælles vision.
- Museet havde ingen nedskrevet forsknings-, formidlings- og indsamlingsstrategi til prioritering af emner og aktiviteter inden for museets samlede ansvarsområde.
- Dele af samlingen blev vurderet til at falde uden for museets ansvarsområde (fx vognsamlingen, tekstilsamlingen og hårsamlingen).
- Samlingernes tilstand var generelt god, men dele af samlingen blev opbevaret i magasiner under ikke tilfredsstillende forhold (fx manglende tyveri- og brandalarmer og pladmangel).

Kvalitetsvurderingsrapporten fra 2011 kan læses her:

https://slks.dk/fileadmin/user_upload/kulturarv/museer/Nordjyllands_Kystmuseum.pdf

Der er siden denne kvalitetsvurdering sket en væsentlig udvikling i både de lovmæssige krav (driftstilskudslov fra 2010 og ny museumslov fra 2012) og de kvalitative standarder for museernes virksomhed (bl.a. div. udredninger, strategier mv., der sætter mål for museernes faglige opgavevaretagelse, organisation og ledelse). Der er tale om krav og standarder om øget økonomisk og faglig bæredygtighed og professionalisering af den samlede museumsvirksomhed, som har ændret Slots- og Kulturstyrelsens grundlag for vurdering af museernes virksomhed. Styrelsens dokument "Krav og anbefalinger til statsanerkendte museer" afspejler disse ændringer.

Denne opfølgning på kvalitetsvurderingen i 2011 skal ses på baggrund heraf.

Fakta om Nordjyllands Kystmuseum

Nordjyllands Kystmuseum er et statsanerkendt kulturhistorisk museum med ansvar for nyere tids historie i Frederikshavn Kommune og marinarkæologisk ansvar i Region Nordjylland. Vendsyssel Historiske Museum har ansvaret for den arkæologiske virksomhed på land i Kystmuseets geografiske ansvarsområde.

Museet blev etableret i 2009 ved en fusion af de tre selvejende institutioner Skagen By- og Egnsmuseum, Sæby Museum og arkiv, Bangsbo Museum og fort.

Nordjyllands Kystmuseum fokuserer emnemæssigt på nordjysk kysthistorie belyst gennem menneskers liv og skæbner.

Nordjyllands Kystmuseum er en selvejende institution.

Frederikshavn Kommune er museets offentlige hovedtilkudsyder og tilsynsførende myndighed.

Museet omfatter fire besøgssteder:

- Skagen By- og Egnsmuseum.
- Bangsbo Museum og Arkiv.
- Bangsbo Fort.
- Sæby Museum og Arkiv.

Hertil kommer en række eksterne kulturmiljøer og udstillingssteder. Det drejer sig fx om Kandestederne redningsstation, Den gamle Smedje og snurrevodskutteren Hansa i Skagen. Disse steder anvendes til sæsonbetonede formidlingsaktiviteter, men indgår ikke som faste besøgssteder.

Museet omfatter tre arkiver, der er integrerede dele af museet. Arkiverne understøtter museets faglige arbejde, men arkivalierne er ikke en del af museets samling, og er dermed ikke omfattet af museumslovens bestemmelser. Arkivernes opgavevaretagelse indgår derfor ikke i kvalitetsvurderingen.

Nøgletal for museet:

- Museets samlede omsætning i 2019 var 14,1 mio. kr.
- Museet rådede over 21 årsværk, heraf seks videnskabelige årsværk i 2019.
- Museets havde 66.602 besøgende i 2019.

Kvalitetsvurderingens fokusområder

Arbejdsgrundlag, Organisation og Ledelse

a. Arbejdsgrundlag

- Bestyrelsen har udarbejdet en strategi 2014-20 for Nordjyllands Kystmuseum, baseret på en kortlægning af dets lovbestemte opgaver samt dets ressourcer og muligheder i et kort og et langt perspektiv i perioden 2012-14. På baggrund af kortlægningen er der i 2014 udviklet mission, vision, strategi og strategiske målsætninger for museet.
- Der er udarbejdet en ny strategi der dækker perioden 2020-2025. I strategien indføres en kommerciel tænkning i museets kerneopgaver, så forskning og indsamling ses i et produktudviklingsperspektiv, og formidling ses i et salgsperspektiv. Begge dele med økonomisk vækst som omdrejningspunkt. Strategiens overordnede mål er at udvikle museets rolle i værdikæden for attraktioner i oplevelsesøkonomien fra at være følgevirkning til at blive en primær aktør, der selvstændigt trækker gæster fra ind- og udland. Fremtidige indsatser på museet skal som udgangspunkt skabe værdi for museet ift. sund omsætningsvækst, flere besøgende og højt forskningsniveau. Museets faglige fokus er kysthistorie fortalt gennem skæbner. Dette defineres i strategien som et grundlæggende produkt-DNA. Samtidig vil museet implementere en vurderings-/prioriteringsmatrix som grundlag for beslutninger om investeringer i nye udstillinger, publikationer og museumseffekter. Højest prioritet har indsatser med længst geografisk rækkevidde ud i markedet nationalt og internationalt ift. anvendte ressourcer. Museet har på denne baggrund defineret tre produktsøjler: (1) Skagens skæbner og skæbner i Skagen – Skagen bag lærredet, strandinger og redninger, (2) Krigens skæbner i byen, i landet og i verden – Verdenskrigen, bunkerne og besættelsen og (3) Havn, handel og herregårde – Søkøbstaden Sæby. Museet vurderer, at produktsøjlen ”Verdenskrigen, bunkerne og besættelsen” har den største geografiske rækkevidde, men samtidig kræver tilførsel af mange midler udefra for at realisere markedspotentialet.
- Frederikshavn Kommune har indgået en driftsaftale med museet. Driftsaftalen udgøres af Virksomhedsplan 2018, der gælder for 2019. Museet indsender årligt virksomhedsplan til kommunen i forbindelse med aflæggelse af regnskab, efter retningslinjer fra kommunen.
- Museets vedtægter er vedtaget nov. 2013 og afspejler ikke den seneste museumslov.

b. Organisation

- Museet har skabt en enhedsorganisation på tværs af besøgssteder med tværgående afdelinger. Medarbejderne er organiseret i en faglig stab og en administrativ/teknisk stab, der begge refererer til museets daglige ledelse, der består af museumsdirektør og souschef. Den faglige stab består af inspektører, formidlere samt samlings- og registreringsmedarbejdere og er organiseret i to afdelinger hhv. forskning og formidling samt arkiv og registrering. Den administrative/tekniske stab består af forvalter, publikumsservice og servicemedarbejdere. Denne stab er organiseret i tre afdelinger: administration, teknik og service og frontpersonale.

- Strategien 2020-25 lægger op til en ny organisationsstruktur, der deler ledelsesansvaret op i tre hovedområder. Det ene hovedområde er marketing med etablering af en ny salgs- og marketingsafdeling og ansættelse af en marketingschef, der har ansvar for alle salgsprodukter og formidlingen. Det andet hovedområde er forskning under ledelse af en forskningschef. Det tredje hovedområde er drift, der samles i en ny økonomi- og administrationsafdeling. Direktørstillingen bliver en delt stilling, hvor direktøren foruden sin stilling som direktør varetager rollen som enten forskningschef eller salgs- og marketingschef. Der er lagt op til en omfattende organisationsomlægning med væsentlige ændringer i ledelsesopgaverne for såvel direktør som for ledelsen i de tre funktionsområder. Denne ledelsesstruktur er ikke faldet på plads på tidspunktet for kvalitetsvurderingen og arbejdet med at definere en deltageret organisationsstruktur vil først blive påbegyndt, når den samlede ledelse er på plads. Strategien lægger også op til en skærpelse af den faglige profil på de enkelte besøgssteder.
- Museets nuværende direktør er samtidig museets forskningschef.
- Museet har tre støtteforeninger knyttet til museet med i alt ca. 620 medlemmer (Kystmuseet Skagens Venner 335 medlemmer, Frederikshavn Museumsforening 185 medlemmer og Sæby Museums Forening med ca. 100 medlemmer). Hertil kommer en række grupper, der er engageret i forskellige afgrænsede projekter fx Bedfordbussen Skagen, Snurrevodskutteren Hansa, Det historiske skibsværft i Frederikshavn, reentactere på Kystmuseet Bangsbo Fort samt frivilligrupper på arkiverne. I alt ca. 750 personer.

c. Ledelse

- Museet har en bestyrelse på otte medlemmer. Frederikshavn Byråd, Frederikshavn Kommunes Turistforening og Frederikshavns Erhvervsråd udpeger hver et medlem for en kommunal valgperiode. Frederikshavn Museumsforening, Sæby Museumsforening og Skagen By- og Egnsmuseums Venner udpeger hver et medlem. Medlemmerne udpeges for to år ad gangen. Hertil kommer en medarbejderrepræsentant, der ligeledes vælges for en toårig periode. Endelig kan bestyrelsen udpege et kulturfagligt medlem på baggrund af indstilling fra museets fastansatte for en toårig periode. Denne plads i bestyrelsen er vakant for tidspunktet for kvalitetsvurderingen.
- Den ny organisationsstruktur lægger op til en dialog i bestyrelsen om den fremtidige størrelse på og sammensætning af bestyrelsen samt muligheden for evt. at etablere et advisory board.
- Museet arbejder med anbefalingerne i God Ledelse og opkvalificering af bestyrelsesarbejdet.
- Bestyrelsen består af to kvinder og fem mænd ifølge museets indberetning til DMIT.
- Gennemsnitsalderen i bestyrelsen er 57 år.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet har udarbejdet en ny strategi (2020-25), der kan udvikle museets rolle i værdikæden for attraktioner i oplevelsesøkonomien og hjælpe museet til at prioritere og fokusere den faglige opgavevaretagelse i udvikling af museet.

Det er tilfredsstillende:

- at museet har et godt samarbejde med Frederikshavn Kommune, og der er indgået en driftsaftale mellem museum og kommune.
- at museet har en lokal opbakning og støtte gennem museumsforeninger og frivillige.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at museets vedtægter ikke afspejler den gældende lovgivning.
- at museets strategi 2020-25 mangler at blive konkretiseret og omsat i handleplaner og strategier for den faglige opgavevaretagelse, der er sat i relation til museets ressourcegrundlag.
- at museets organisationsstruktur endnu ikke er klart defineret og implementeret.

Slots- og Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet reviderer sine vedtægter, så de afspejler den gældende museumslov.
- at museet får konkretiseret og implementeret den udarbejdede strategi 2020-25 i konkrete handleplaner og udarbejder strategier for museets faglige opgavevaretagelse efter museets økonomiske grundlag. Herunder en skærpelse af den faglige profil på de enkelte afdelinger.
- at museet gennemfører den skitserede organisationsændring og får udarbejdet en organisationsstruktur, der afspejler museets strategi.

Ressourcegrundlag

a. Økonomi

- Museets samlede indtægter i 2018 var på 14,4 mio. kr. Regnskabstallene er oplyst fra museet i forbindelse med kvalitetsvurderingen. Revisorpåtegnet regnskab for 2019 foreligger først i juni 2020. Indtægterne fordeler sig ifølge museets regnskabsoversigt således:
 - Tilskud fra staten: 3,9 mio. kr.
 - Tilskud fra kommune: 7,6 mio. kr.
 - Ikke-offentlige tilskud: 0,3 mio. kr.
 - Egenindtjening: 2,6 mio. kr.
 - Projekter: 0 mio. kr.
- Museets egenindtjening omfattede bl.a. entreindtægter på 1,1 mio. kr., kiosk- og cafeindtægter på 0,6 mio. kr. og indtægter på personale (refusion) 0,7 mio. kr.

- Museets egenkapital var på 20 mio. og de likvide midler udgjorde pr. 31.12.2018 1,7 mio. kr.
- Årets resultat var 0,7 mio. kr. Midlerne er hensat til bl.a. skyldigt beløb i feriefonden samt til understøttelse af kommende projekter beskrevet i strategien. Overskuddet skyldes, at der var budgetteret med en direktørløn i 2018, der ikke blev realiseret, at der var budgetteret med en større udgift til en leasingaftale end realiseret, og at museet modtog et ekstraordinært tilskud fra Frederikshavn Kommune til udarbejdelsen af en jubilæumsbog.
- De offentlige tilskud udgør knap 80% af museets omsætning, mens de ikke off. midler og projektmidlerer forholdsvis begrænsede.
- Museets økonomi må betegnes som sund, men med potentiale for yderligere ikke off. finansiering.

b. Medarbejdere

- Museet rådede i 2018 over 21 fastansatte årsværk. Heraf seks videnskabelige årsværk – en medarbejder med ph.d.-grad. 5,9 åv. udgjordes af fleksjob eller lignende ordninger og 1,3 åv. i tidsbegrænsede ansættelser.
- 1,5 åv. blev udført af frivillige i 2018.

c. Bygninger

- I 2018 udgjorde museets udgifter til bygningsdrift og vedligehold 13 % af museets udgifter.
- Der foreligger ikke en langsigtet bevaringsplan for museets bygninger.
- Museet ejer og varetager fuldt vedligehold af Skagen Museum (P.K Nielsens Vej 8-10), Skagen gamle smedje (Vesterbyvej 15A), Maskinværksted i Skagen (Vesterbyvej 15C), privat lejemål med beboelse i Skagen (Vesterbyvej 13) samt Voersaa G. Skole i Sæby (Havnevej 1). Sidstnævnte under salg. De øvrige bygninger, museet råder over, ejes af Frederikshavn Kommune. Derudover låner museet vedlagsfrit en række bygninger af Frederikshavn Kommune, Forsvaret og private.
- Frederikshavn Kommune varetager det udvendige vedligehold af egne bygninger, mens museet er ansvarlig for det samlede vedligehold på egne bygninger og det indvendige vedligehold på de bygninger de lejer og låner.
- Den samlede bygningsmasse på nær enkelte magasiner (fx stald på Gammelholm ved Hørby og Maskinhal i Skagen) vurderes af Bevaringscenter Nord (BCN) at være i god bygningstilstand. Tag og fag er tætte, og der er veldrænet omkring bygningerne.

Det er meget tilfredsstillende:

- at kommunen bakker økonomisk markant op omkring museet.

Det er tilfredsstillende:

- at museets økonomi er sund og bæredygtig.
- at museet har faglige medarbejdere, der modsvarer museets faglige ansvarsområde.
- at museet har lokal forankring og frivillige, der understøtter museets arbejde.
- at museets bygninger i overvejende grad er i god stand.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at museet ikke har en langsigtet bevaringsplan for museets bygninger.
- at museet ikke har taget stilling til hvilke bygninger, der fremadrettet skal indgå aktivt i museets virksomhed.
- at museets egenindtjening på fx omsætning i butik er forholdsvis lav.

Det er ikke tilfredsstillende:

- at enkelte af museets bygninger ikke er egnet til museumsvirksomhed. Herunder Den gamle smedje i Skagen, maskinværkstedet i Skagen og stalden på Gammelholm ved Hørby i Sæby.
- at museet bedriver udlejningsvirksomhed til privat beboelse.

Slots- og Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet i konsekvens af strategien udarbejder en plan for, hvilke bygninger museet skal bibeholde, og afvikler de bygninger, der er uegnet til museumsvirksomhed.
- at museet udarbejder en langsigtet bevaringsplan for museets bygninger.
- at museet ikke afholder udgifter på bygninger, der ikke anvendes til museumsvirksomhed.
- at museet i forlængelse af strategien udvikler museets potentielle forretningsområder fx butik.

Forskning

Museet er forpligtet til at forske inden for sit ansvarsområde og stille sin viden til rådighed for omverdenen. Museets forskning er videnskabeligt arbejde baseret på faglige problemstillinger relateret til museets ansvarsområde.

- Museet har indsendt en oversigt over sine forskningspublikationer for perioden 2016-19. I perioden har museet produceret 181 forskningsarbejder, heraf 55 fagfællebedømte artikler publiceret ved nationale og internationale fagtidsskrifter eller bogserier, der er optaget på den bibliometriske forskningsindikator's autoritetslister. Heraf 49 artikler udgivet i Trap.
- Museets forskning favner meget bredt og afspejler i vid udstrækning de tidligere museers respektive ansvarsområder.

- Museet indgår i relevante faglige netværk og samarbejder med andre museer og vidensinstitutioner, bl.a. Dansk Komité for Byhistorie, Besættelsehistorisk netværk, MAJ-Marinarkæologi Jylland, Kulturarv Nord, Nationalt Netværk af Skoletjenester, Historisk Selskab for Vendsyssel, Told- og Skatthehistorisk Selskab, Nordisk Orlogsmarine m.fl.
 - Museet samarbejder periodevist med Aalborg Universitet, Aarhus Universitet, Göteborg Universitet, Riksarkivet i Norge og Dansk Center for Byhistorie.
 - Museet har en nedskrevet forskningsplan for den samlede forskningsindsats for perioden 2014-20 formuleret i Strategi for Nordjyllands Kystmuseum 2014-20. Denne afløses af Strategi 2020-25 Nordjyllands Kystmuseum. Planerne for forskningen er formuleret på et strategisk niveau og er endnu ikke konkretiseret. Det er museets mål, at forskning såvel som formidlingen fremadrettet bliver strategisk målrettet.
-

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet har en omfattende forskningsvirksomhed inden for sit ansvarsområde publiceret i fagfællebedømte medier nationalt og internationalt.
- at museet i sin strategi fortsat arbejder med et strategisk afsæt for sin forskningsvirksomhed, der er tæt forbundet med museets øvrige faglige opgavevaretagelse.

Det er tilfredsstillende:

- at museet har en nedskrevet forskningsstrategi.
- at museet indgår i relevante forskningsnetværk og samarbejder med universiteter inden for sit samlede ansvarsområde.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at museets forskningsstrategi endnu ikke er konkretiseret.
- at museets forskningsvirksomhed spænder meget bredt og i høj grad afspejler de tidligere museers respektive ansvarsområder.

Slots- og Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet konkretiserer og fokuserer sin forskningsstrategi i forhold til Strategi 2020-25.
 - at museet prioriterer sit engagement og deltagelse i netværk og samarbejder i forhold til en konkretiseret forskningsstrategi.
 - at museet konkretiserer, hvordan museet vil fastholde en direkte forbindelse mellem museets forskning og formidling samt den øvrige faglige opgavevaretagelse.
-

Formidling

Museet er forpligtet til at formidle sit ansvarsområde for offentligheden. Gennem formidling bringer museet sin forskningsbaserede viden i spil i institutionen, i forhold til borgerne og det omgivende samfund.

a. Formidling

- Museet har en nedskrevet formidlingsstrategi, der fremgår af Virksomhedsplan 2018 (gældende for 2019). Denne afløses af Strategi 2020-25, der fremadrettet giver formidlingen et strategisk afsæt. Denne formidlingsstrategi er dog ikke konkretiseret. Eller relateret til museets ressourcer.
- For at sikre en løbende efterspørgsel er det museets strategi, at der hvert år laves en ny hovedudstilling. Det betyder, at hvert besøgssted får en ny hovedudstilling hvert 4. år, og de øvrige år får en mindre særudstilling inden for temaet af hovedudstillingen. Der vil blive arbejdet med 4-6 årlige udstillingsplaner. Udstillingsstrategien udarbejdes på baggrund af vurderingsmatrixen.
- To af museets formidlingsmedarbejdere har en kompetencegivende uddannelse inden for formidling eller undervisning.
- Museet samarbejder med forskellige eksterne aktører i konkrete formidlingsprojekter, fx Skagens Kunstmuseer.
- Museet formidler gennem udstillinger, publikationer, foredrag, rundvisninger, web og sociale medier. Museets udstillinger kan opleves på fire besøgssteder. De enkelte besøgssteder fremstår med hver sin profil, der på de enkelte afdelinger peger i flere retninger og i vid udstrækning afspejler de tidligere selvstændige museers respektive ansvarsområder:
 - Kystmuseet Sæby. Museet holder til i Konsul Ørums gård, en bindingsværkbygning fra 1600-tallet. Udstillingen indeholder levn fra købstadens lange udvikling. Museet er i vid udstrækning et lokalmuseum, der også formidler kystturismen fra de tidlige malerkolonier til kurophold.
 - Kystmuseet Skagen. Museet er et kombineret frilands- og udstillingsmuseum med huse fra tre perioder i Skagens historie. Den sorte periode (indtil ca. 1875), den gule periode (ca. 1875-1907) og den røde periode (efter 1907). Udstillingerne fører tilbage i Skagens historie og peger ud mod resten af samfundet.
 - Kystmuseet Bangsbo. Museet har til huse i den gamle hovedgård. Museet er indrettet i de tidligere avlsbygninger og ladegårdens nordlænge rummer Det Jyske Modstandsmuseum, der fremstår aktuel og relevant i sin formidling. I søfartsafdelingen ses Ellingåskibet fra 1163, skibsmodeller og motorer samt marinarkæologi. Den stråttækte bindingsværksklade huser en stor vognsamling. I Hovedbygningen opleves Den Hvide Gård, som Bangsbo kaldtes, da stedet omkring år 1900 var samlingssted for forfattere og kunstmalere. Udstillingerne i hovedbygningen fremstår meget traditionelle, fragmentariske og uden et klart sigte.

- Kystmuseet Bangsbo Fort. Museet er beliggende i den sydlige del af Frederikshavn. Fortet består af et befæstningsanlæg, bygget af den tyske besættelsesmagt under 2. verdenskrig og udbygget af det danske søværn under Den Kolde Krig. Bunkermuseet formidler den del af fortet, som søværnet ikke anvender og har indtil videre taget ca. 20 bunkere i brug. Afsæt for formidlingen er primært 2. verdenskrig. En del af bunkerne står åbne og fungerer som selvbetjente besøgssteder.
- Udstillingerne fremstår flere steder utidssvarende og traditionelle i deres udtryk ligesom der flere steder kan efterlyses en mere tydelig faglig profil og inddragelse af flere forskellige formidlingsmæssige greb.
- Museet har en række eksterne kulturmiljøer og udstillingssteder, som indgår i museets formidling. Det drejer sig fx om Kandestedernes redningsstation, Den gamle Smedje og snurrevodskutteren Hansa i Skagen. Redningsstationen er et ubemandet besøgssted med en mindre særudstilling om redningsvæsnet i Skagen. Smedje og Snurrevodskutteren anvendes til sæsonbetonede formidlingsaktiviteter.
- I 2019 havde museet ni særudstillinger.

b. Undervisning

- Museet har skriftlige samarbejdsaftaler med undervisningssektoren.
- 236 hold fra daginstitutioner, 116 grundskoleklasser og to klasser fra ungdomsuddannelser deltog i museet undervisningsaktiviteter i 2018.
- Museet har en skoletjeneste, der udvikler undervisningstilbud til alle klassetrin samt ungdomsuddannelser. Undervisningsmaterialet er ikke tilpasset trinmål og læreplaner. Undervisningsforløbene er primært knyttet til afdelingerne i Skagen og Sæby.
- 52 elever eller studerende modtog museets vejledning i forbindelse med projektarbejde mv.

c. Museets brugere

- Museet havde i 2018 69.396 besøgende.
- Museet har deltaget i et pilotprojekt for Danmarks Statistik, hvor besøgende i kulturmiljøer i tilknytning til museet (fx Bangsbo fort) og satellitter (fx Smedje) er blevet opgjort, estimeret på baggrund af observationsstudier. Her udgjorde det samlede besøgstal i 2018 302.821 gæster. Det er en fremgang på næsten 44.000 i forhold til 2017.
- 3.223 deltog i off. arrangementer uden for museet.
- Museet havde i 2018 25.412 unikke besøg på deres hjemmeside, og på de sociale medier bliver museet fulgt af 735 venner på Facebook samt 172 følgere på Instagram.
- Museet deltager i den nationale brugerundersøgelse på Kystmuseet Skagen med 233 besvarelser.
- Den nationale brugerundersøgelse peger på, at hovedparten af besøgende kommer fra Danmark (87 %), primært fra Region Midtjylland (27 %), Region Hovedstaden (25 %) og Region

Syddanmark (20 %). Den samlede vurdering af museet ligger på 8,6, hvilket svarer til landsgennemsnittet. Brugeroplevelsen til børn bliver vurderet højt (0,7 pct. point over gennemsnittet på kulturhistoriske museer og 0,9 pct. point over alle museer). Der er også en høj grad af anbefalingsvillighed (4 pct. point over kulturhistoriske museer og 5 pct. point over alle museer). Hvad angår motivation til besøget er det især to motivationstyper, der kommer til udtryk, vært (59 %) og videnbegærlig (60 %). Her ligger museet også over gennemsnittet mht. fordeling af disse motivationstyper på de kulturhistoriske museer med hhv. 13 og 7 pct. point. Det er primært par (44 %), familier med børn (34 %) eller familier med flere generationer (35 %), der besøger museet, og besøget varer oftest 1-2 timer (77 %). Anbefalingen til at besøge museet kommer gerne fra venner eller familie (43 %) eller fra turistinformationen (45 %).

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet har været i stand til at skabe en besøgsfremgang på næsten 44.000 personer fra 2017 til 2018, når kulturmiljøer og satellitter i tilknytning til museet tælles med.

Det er tilfredsstillende:

- at museet har en nedskrevet formidlingsplan.
- at museet har samarbejdsaftaler med undervisningssektoren.
- at museet har en velfungerende skoletjeneste med et højt aktivitetsniveau. Undervisningstilbuddene er delvist ikke tilpasset lærerplaner og trinmål.
- at museet samarbejder med eksterne samarbejdspartnere i udvikling af formidlingen, fx særudstilling i Skagen i samarbejde med Skagens Kunstmuseer.
- at museet har medarbejdere med kompetencegivende uddannelse inden for formidling eller undervisning.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at museets formidlingsplan ikke er konkretiseret.
- at den faglige profil på flere af museets afdelinger i vid udstrækning afspejler de faglige ansvarsområder for de tidligere selvstændige museer og mangler en klar profil i konsekvens af strategi 2020-25.
- at udstillingerne flere steder er utidssvarende og meget traditionelle.
- at museet ikke i højere grad får omsat besøgsfremgangen og de mange brugere af kulturmiljøer og satellitter i tilknytning til museet til betalende gæster på museets afdelinger.

Slots- og Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet konkretiserer sin formidlingsplan og tager stilling til den faglige profil på de enkelte afdelinger i en fremadrettet udvikling af museet i konsekvens af strategi 2020-25.

- at museet udarbejder en strategi for, hvordan de i højere grad kan inddrage og omsætte de mange brugere af museets kulturmiljøer og satellitter til betalende gæster på museets afdelinger.
 - at museet udvider og udvikler sit skoletjenestetilbud til at omfatte alle museets afdelinger samt trinmål og lærerplaner.
-

Samlingsvaretagelse

a. Indsamling

Museet er forpligtet til systematisk at indsamle genstande og anden dokumentation inden for sit vedtægtsbestemte ansvarsområde. Indsamlingen skal være baseret på en aktiv, men restriktiv praksis, der udspringer af museets forskning.

- Museet har en nedskrevet indsamlingspolitik og en indsamlingsstrategi. Indsamlingspolitikken er koordineret med museet forsknings- og formidlingsstrategier.
- Indsamlingspraksis er restriktiv.
- Museets samling omfatter ca. 64.949 inventarnumre. Tilvæksten i 2018 var på 20 numre. Heraf er 10 indsamlet i relation til museets forskning.
- Der blev ikke udskilt genstande fra museet i 2018.
- Dele af museets samling falder uden for museets ansvarsområde (fx vognsamlingen, tekstilsamlingen og hårsamlingen). Museet har planer om samlingsgennemgang, men der foreligger ikke konkrete udskillelsessager fra museet.

b. Registrering & Indberetning

Museet er forpligtet til at registrere og indberette sin samling til de centrale kulturarvsregistre: Museernes Samlinger og Kunstindeks Danmark (KiD). Registreringen skal ske efter fastlagte standarder, der muliggør udveksling af data nationalt og internationalt.

- Museet har en nedskrevet registreringsstrategi.
- Museets dokumenterer sin registreringspraksis og historik.
- Museets registratorer er uddannede til opgaven og har gennemgået ODM's registreringskurser.
- 95 % af museets samling er fuldt registreret og 90 % er indberettet.
- 20 inventarnumre blev indberettet i 2018.

c. Bevaring

Museet er forpligtet til at bevare sin samling for eftertiden. Bevaringsarbejdet består af såvel en præventiv som udbedrende indsats i forhold til samlingens forsknings- og formidlingsmæssige værdi. Bevaring omfatter museets magasinering, sikring, tilsyn og konservering af samlingerne.

- Museet har ikke en nedskrevet bevaringsplan eller en værdiredningsplan, men som konsekvens af strategi 2020-2025 vil museet formulere en langsigtet bevaringsplan, samt en plan for udskillelse.
- Museet har i 2019 fået tilskud til samlingsgennemgang fra SLKS.
- Museet har i 2018 indberettet, at samlingen er i hhv. formidlingseget (65 %) og stabiliseret (20 %) tilstand, og at 10 % er i behandlingskrævende stand mens 5 % er i svært skadet tilstand.
- Der er udarbejdet en beredskabsplan samt brand- og evakueringsinstruks for alle museets afdelinger og der gennemføres hvert år brand- og evakueringsøvelser.
- I forbindelse med kvalitetsvurderingen har Bevaringscenter Nord (BCN) udarbejdet en bevaringsfaglig udtalelse for Nordjyllands Kystmuseum 2020. Heri fremgår at bevaringsforholdene og bevaringstilstanden for genstandene på de forskellige museumsafdelinger forud for fusionen af museet i 2009, har været af varierende karakter fra middelgode til dårlige. Museet har et hovedmagasin i Frederikshavn, som hovedsageligt rummer genstande fra det tidligere Bangsbo Museum og Sæby Museum. Hertil kommer en række mindre magasiner på forskellige lokaliteter fx kælder under Sæby Skole, stald på Gammelholm ved Hørby, loftet over Søfartsudstilling på Bangsbo Museum samt en separat bunker, kælderen under administrationen på Skagens Kystmuseum og en maskinhal i byen. BCN vurderer, at det ikke giver mening, at udføre en tilstandsvurdering af samlingen, før de dårligste magasiner er blevet nedlagt og genstande flyttet til nye klimastyrede magasiner. Det er dog BCN's vurdering, at museets genstande i udstillinger og på de gode magasiner generelt er i en god bevaringstilstand. Genstande i fjernmagasiner og udstillinger vurderes dog at være i meget dårlig bevaringstilstand.
- Kun tre af museets magasiner lever efter BCN's vurdering op til en acceptabel bevaringsmæssig standard. Det drejer sig om hovedmagasinet i Randersgade, magasinet under administrationen på Skagens Kystmuseum og arkivmagasinet på Bangsbo Fort. De øvrige magasiner har problemer med klima, skadedyr, adgangsforskel, forhøjet risiko for vandskader og tyveri. De er desuden overfyldte og anvendes i flere tilfælde også til andre formål.
- Der er klimastyring på magasinet i Randersgade, magasinet på museet i Skagen samt i udstillinger og magasin på Bangsbo Fort. De øvrige magasiner og udstillinger er klimareguleret med varme. Maskinhallen, Gammelholm samt fiskerhusene på Skagen Kystmuseum er ikke klimareguleret.

- I 2016 gennemførte BCN en undersøgelse af belysningsforholdene i alle museets udstillingslokaler. Undersøgelsens viste et stort behov for udskiftning af lyskilder. Museet er påbegyndt udskiftning af lyskilder til LED, men der er ifølge BCN fortsat behov for tiltag der sænker lysintensiteten i udstillingerne.
- BCN udfører årligt tilsyn med samlingen og er i løbende dialogi med museets samlingsansvarlige inspektør.
- Pga. enkelte magasiners og udstillingssteders dårlige klimatiske beskaffenhed har museet flere steder problemer med skadedyr fx magasinet i Gammelholm, Vognladen på Bangsbo Museum og Maskinhallen i Skagen.
- Rengøringsstandarder i udstillingerne er god. Dog trænger der til afstøvning af genstande flere steder.
- Der er installeret brandteknisk ABA anlæg på Sæby Museum, i Vognladen samt hovedbygningen på Bangsbo. De øvrige bygninger og magasiner er ikke tilstrækkeligt beskyttet, hvis der skulle opstå brand. Dette er ifølge BCN særlig problematisk på hovedmagasinet i Randersgade samt i Søfartsudstillingen, hvor Ellingåskibet er udstillet.
- Der er installeret tyverialarmer i de fleste bygninger.
- Museet har ikke en fast procedure for jævnlige tilsyn med magasiner.

Det er tilfredsstillende:

- at museet har en nedskrevet beredskabsplan og brand- og evakueringsinstruks for alle afdelinger.
- at museet har en nedskrevet registreringsstrategi.
- at størstedelen af museets samling af registreret og indberettet til museernes samlinger.
- at museet har iværksat en samlingsgennemgang af dele af museets samling.
- at museets dokumenterer sin registreringspraksis og historik.
- at museet har en restriktiv indsamlingspraksis.
- at museet samarbejder med BCN, der årligt fører tilsyn med samlingen.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at museet ikke har en nedskrevet bevaringsplan.
- at museet ikke har en værdiredningsplan for den samlede institution.
- at museet ikke en fast procedure for jævnlige tilsyn med magasiner.
- at sikringsforholdene på flere af museets magasiner er mangelfulde.
- at dele af samlingen falder uden for museets ansvarsområde (fx vognsamlingen, tekstilsamlingen og hårsamlingen).

Det er ikke tilfredsstillende:

- at kun tre af museets magasiner lever efter BCN's vurdering op til en acceptabel bevaringsmæssig standard.
- at nogle af museets magasiner er direkte uegnede til museumsformål og opbevaring af genstande (fx Stalden på Gammelholm ved Hørby, Skagen gamle smedje (Vesterbyvej 15A) og Maskinværksted i Skagen (Vesterbyvej 15C).

Slots- og Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet følger anbefalinger fra BCN mht. optimering af bevarings- og sikringsforholdene for museets samlinger.
- at museet udarbejder en langsigtet bevaringsplan, samt en plan for udskillelse som konsekvens af Strategi 2020-25.
- at museet gennemfører en samlingsgennemgang, herunder udskillelse af de dele, der falder uden for ansvarsområdet.
- at museet udarbejder en værdiredningsplan.
- at museet afvikler de bygninger, der er uegnede til museumsformål og opbevaring af genstande.

Museumslovens kapitel 8

De statsanerkendte kulturhistoriske museer skal gennem samarbejde med plan- og fredningsmyndighederne arbejde for, at væsentlige bevaringsværdier sikres for eftertiden.

- Museet samarbejder med kommunen hvad angår nyere tids kulturhistorie, og indgår i kommunens planarbejde på dette område. Museet inddrages i høringsfasen.
- Museet udgør sammen med Holstebro Kommunes Museer og Moesgaard Museum MAJ (Marinarkæologi Jylland), med Moesgaard Museum som juridisk ansvarshavende. Ansvarsområdet er geografisk og fagligt defineret. Der er fastlagt en kompetencefordeling mellem de tre museer, der foreligger strategier for det administrative og faglige arbejde, og der er et forsknings- og formidlingsmæssigt afkast. I arbejdet indgår byggesagsbehandling for anlægsarbejder mv. for det maritime område. I den forbindelse har museet formuleret en formodningsmodel, der har været meget anvendelig i det konkrete arbejde. Marinarkæologiske projekter omfatter bl.a. besigtigelse af vrage af orlogsfartøjer fra 1700-1800 tallet og fundet af vraget af Printz Friederich ved Læsø. Marinarkæologi Jylland er blevet kvalitetsvurderet i 2019 i forbindelse med kvalitetsvurderingen af Moesgaard, der er juridisk ansvarlig og vil derfor ikke indgå i nærværende kvalitetsvurdering. Slots- og Kulturstyrelsen vurderede, at samarbejdet er velfungerende, og den samlede opgavevaretagelse er tilfredsstillende.

- Vendsyssel Historiske Museum har ansvaret for landarkæologien og er fundmodtager i museets geografiske ansvarsområde.
-

Det er tilfredsstillende:

- at museet samarbejder med kommunen mht. nyere tids kulturhistorie.
- at museet samarbejder med myndigheder og de øvrige marinarkæologiske enheder i Marinarkæologi Nordjylland (MAJ).

Slots- og Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet aktivt videndeler omkring de gode erfaringer med samarbejdet inden for marinarkæologien i MAJ.
 - at museet fortsætter og styrker samarbejdet med kommunen omkring nyere tids kulturhistorie.
-

Baggrund

1. Kvalitetsvurderingsforløbet på Nordjyllands Kystmuseum

Kvalitetsvurderingsbesøget fandt sted d. 24.-25. februar 2020.

Tilstede var:

Fra museet:

Næstformand Mogens Eeg.

Bestyrelsesformand Tine Bro.

Museumsinspektør Jens Thidemann.

Direktør, forskningschef Henrik Gjøde Nielsen.

Fra Frederikshavn Kommune:

Afdelingsleder Uffe Borg.

Kulturkonsulent Linda Hanghøj Haunstrup-Skov.

Social-, sundheds- og kulturdirektør Rikke Albrechtsen.

Formand for Kultur- og Fritidsudvalget Mette Hardam.

Fra Slots- og Kulturstyrelsen:

Ole Winther, Enhedschef.

Rune Lundberg, specialkonsulent.

I forbindelse med besøget blev museets udstillinger, magasiner, administrationslokaler mv. besigtiget.

2. Om Slots- og Kulturstyrelsens kvalitetsvurderinger

Kvalitetsvurderinger er en del af Slots- og Kulturstyrelsens arbejde med at understøtte en kvalitativ og professionel udvikling af museerne og deres opgavevaretagelse.

Slots- og Kulturstyrelsen skal sikre, at museerne lever op til museumsloven samt de mål og standarder, der følger af politiske målsætninger for museumsområdet og samfundsudviklingen generelt.

Gennem de sidste tolv år er der gennemført en række udredninger, analyser og undersøgelser, som på forskellig vis har sigte på udvikling af kvalitet, og som bidrager til at sætte standarder for museernes virksomhed. Det drejer bl.a. sig om:

- Udredningen om bevaring af kulturarven (Kulturministeriet, 2003).
- Udredning om museernes formidling (Kulturministeriet, 2006).
- Forskningsstrategi for Kulturministeriets område (Kulturministeriet, 2009).
- Internationale evaluering af den arkæologiske virksomhed (Kulturministeriet, 2010).
- Den nationale brugerundersøgelse (Kulturstyrelsen, 2009-2014).
- God ledelse af selvejende kulturinstitutioner (Kulturministeriet, 2011).
- Udredning om fremtidens museumslandskab (Kulturministeriet, 2011).
- Kulturministeriets digitaliseringsstrategi 2012 – 2015 (Kulturministeriet, 2012).
- Disse udredninger, analyser og undersøgelser indgår i Slots- og Kulturstyrelsens kvalitetsvurderinger af de statsanerkendte museer.

[Læs mere om kvalitetsvurderinger på Slots- og Kulturstyrelsens hjemmeside.](#)

Kvalitetsvurderingen indeholder Slots- og Kulturstyrelsens vurderinger af og anbefalinger til museets drift og fortsatte udvikling. Kvalitetsvurderingen giver museets kommunale tilskuds-ydere en viden om det enkelte museums virksomhed og de rammer, museet arbejder i.

Vurderingsgrundlag

Slots- og Kulturstyrelsens grundlag for at kvalitetsvurdere de statsanerkendte museer består af to dele: For det første museernes indberetninger til Slots- og Kulturstyrelsen, herunder bl.a. museets vedtægter, årsberetning, oversigt over forskningspublikationer samt museets indberetning til Slots- og Kulturstyrelsens museumsstatistik: "Danske museer i tal". For det andet et kvalitetsvurderingsmøde på museet, hvor museets bestyrelse og hovedtilskudsyder, der ofte er museets hjemkommune, deltager.

Der indgår tillige en ekstern sagkyndig vurdering af bevaringsforholdene for museets samling. Den sagkyndige vurdering er indhentet af museet som led i kvalitetsvurderingen. Slots- og Kulturstyrelsen vurderer på ovenstående grundlag museets opgavevaretagelse og samlede virksomhed i forhold til fire kategorier:

- Meget tilfredsstillende.
- Tilfredsstillende.
- Ikke helt tilfredsstillende.
- Ikke tilfredsstillende.

Slots- og Kulturstyrelsens vurderinger og anbefalinger samles i en rapport, der sendes til museet og museets hovedtilskudsyder.

Opfølgning

Museet skal inden for tre måneder efter modtagelsen af rapporten fremlægge en plan for, hvordan det vil følge op på Slots- og Kulturstyrelsens anbefalinger. Slots- og Kulturstyrelsen skal godkende opfølgningsplanen.

Et år efter godkendelse af opfølgningsplanen gennemføres et opfølgningsmøde mellem museet og Slots- og Kulturstyrelsen. Museet skal forud for opfølgningsmødet redegøre skriftligt for status i museets arbejde med opfølgningen. Kvalitetsvurderingen forventes afsluttet efter opfølgningsmødet.